

Y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

E-bost: SeneddDeisebau@cynulliad.cymru

20/12/2018

Annwyl Gadeirydd,

Deiseb P-05-783 Sicrhau Cydraddoldeb Cwricwlwm i Ysgolion Cyfrwng Cymraeg e.e. Seicoleg TGAU

Diolch i chi am eich llythyr ynglŷn â'r ddeiseb uchod. Fel y gwyddoch, mae amryw o bynciau TGAU a safon uwch yng Nghymru lle nad oes digon o ddysgwyr yn dewis y pynciau hyn er mwyn ei gwneud yn ymarferol i gyrff arholi ddatblygu cymwysterau penodol i Gymru. Yn aml mae'r cymwysterau hyn yn bodoli yn Lloegr, lle mae'r nifer uwch o ddysgwyr yn ei gwneud yn ymarferol yn ariannol i'w datblygu. Mae Cymwysterau Cymru yn 'dynodi' rhai o'r cymwysterau hyn fel eu bod ar gael i ddysgwyr yng Nghymru. Nid yw Cymwysterau Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff arholi gynnig y cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg, a hynny yn eu hôl hwy er mwyn sicrhau bod dysgwyr yng Nghymru â'r dewis ehangaf posib o bynciau i'w hastudio. Yn ôl Cymwysterau Cymru byddai ei gwneud yn ofynnol i gynnig cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg o bosib yn golygu na fyddai'r cyrff arholi yn dymuno cael eu cymwysterau wedi'u dynodi ar gyfer dysgwyr yng Nghymru (mae'n debyg am resymau ymarferol ac ariannol).

Er gwaetha'r uchod, o ran egwyddor gyffredinol dylai cymwysterau sy'n cael eu cynnig yng Nghymru fod ar gael drwy gyfrwng y Gymraeg yn ogystal â'r Saesneg. Ni ddylai'r dyhead i gynnig ystod mor eang â phosibl o gymwysterau i ddysgwyr yng Nghymru, gael ei gyflawni ar draul sicrhau cydraddoldeb i ddisgyblion cyfrwng Cymraeg.

Er nad yw Cymwysterau Cymru wedi'i gwneud yn ofynnol i gyrff arholi yn Lloegr gynnig cymwysterau sy'n cael eu 'dynodi' drwy gyfrwng y Gymraeg, maent wedi gofyn i'r cyrff ddatgan eu bwriad i gynnig asesiadau gyfrwng y Gymraeg yn y dyfodol. Mewn llythyr at holl ysgolion a cholegau yng Nghymru ar y 7fed o Ragfyr 2016, eglurodd Cymwysterau

Comisiynydd y Gymraeg
Siambrau'r Farchnad
5-7 Heol Eglwys Fair
Caerdydd CF10 1AT

0345 6033 221
post@comisiynyddygybraeg.cymru
Croesewir gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg

comisiynyddygybraeg.cymru

Welsh Language Commissioner
Market Chambers
5-7 St Mary Street
Cardiff CF10 1AT

0345 6033 221
post@welshlanguagecommissioner.wales
Correspondence welcomed in Welsh and English

welshlanguagecommissioner.wales

Cymru y broses 'ddynodi', a nodi ymateb cyrff dyfarnu yn Lloegr o ran eu bwriad i gynnig cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg.¹ Mae'r llythyr yn nodi'r canlynol:

- AQA: nid ydynt yn bwriadu cynnig cymwysterau TGAU a safon uwch i ddysgwyr yng Nghymru.²
- OCR: byddant yn cynnig cymwysterau TGAU a safon uwch i ddysgwyr yng Nghymru, ond nid ydynt yn bwriadu cynnig y rhain drwy gyfrwng y Gymraeg.
- Pearson: yn cynnig cymwysterau TGAU a safon uwch i ddysgwyr yng Nghymru, a lle mae'r galw yn bodoli a'i bod yn weithredol ymarferol i wneud hynny, fe fyddant yn darparu asesiadau drwy gyfrwng y Gymraeg.
- Eduqas (CBAC): yn cynnig cymwysterau TGAU a safon uwch i ddysgwyr yng Nghymru ac yn fodlon darparu asesiad cyfrwng Cymraeg.

Mae'r llythyr hefyd yn rhestru'r cymwysterau TGAU a safon uwch sydd yn cael eu cynnig gan y gwahanol gyrff dyfarnu yn Lloegr ac yn nodi'r pynciau sydd wedi cael ei sefyll drwy gyfrwng y Gymraeg yn y gorffennol.

Ymddengys bod y pwnc Seicoleg TGAU yn unigryw yn yr ystyr bod cymhwyster cyfrwng Cymraeg wedi bodoli yn y gorffennol, bod galw gan ddisgyblion am y cymhwyster drwy gyfrwng y Gymraeg, a bod darpariaeth yn y pwnc yn bodoli mewn amryw o ysgolion cyfrwng Cymraeg. Er bod OCR a Pearson yn cynnig y cymhwyster seicoleg TGAU i ddisgyblion yng Nghymru, nid ydynt yn bwriadu cynnig y cymhwyster drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hyn yn golygu nad yw ysgolion cyfrwng Cymraeg, yn wahanol i ysgolion cyfrwng Saesneg a dwyieithog, yn gallu cynnig y pwnc Seicoleg TGAU i'w disgyblion.

Yn ôl y wybodaeth a ddarparwyd yn eich llythyr mae'r galw am gymhwyster seicoleg TGAU drwy gyfrwng y Gymraeg yn sylweddol. Er enghraifft, yn 2015 roedd 5 canolfan yn cynnig Seicoleg TGAU cyfrwng Cymraeg, a chyfanswm o 144 ymgeisydd. Mae hyn yn nifer sylweddol o ddisgyblion sydd â'r potensial i arbenigo yn y pwnc, ac o bosib i fynd yn eu blaen i weithio a darparu gwasanaeth cyfrwng Cymraeg yn y maes yn y dyfodol. Mae data cyfrifiad 2011³ er enghraifft yn dangos mai dim ond 16.7% o seicolegwyr oedd yn gallu siarad Cymraeg sy'n is na'r ganran o siaradwyr Cymraeg. Mae'n bosib bydd lleihad yn y ffigur hwn os na fydd disgyblion â'r cyfle i ddatblygu arbenigedd yn y pwnc drwy gyfrwng y Gymraeg, a hefyd os bydd carfan sylweddol o siaradwyr Cymraeg rhugl (y rhai sydd mewn addysg cyfrwng Cymraeg) ddim â'r opsiwn i astudio'r pwnc o gwbl.

O ran datrysiad hir dymor, credaf bod angen gosod dyletswydd diamod ar gyrff arholi sy'n cynnig cymwysterau yng Nghymru i ddarparu drwy gyfrwng y Gymraeg yn ogystal â'r Saesneg. Mae Cymwysterau Cymru eisoes wedi ymrwmo i osod gofynion o'r fath wrth

¹ <https://qualificationswales.org/media/2225/diweddariad-i-ysgolion-ar-tgau-a-safon-uwch-071216.pdf>

² Mae'n debyg daethpwyd i'r penderfyniad hwn yn seiliedig ar y ffaith nad oedd Cymwysterau Cymru yn fodlon darparu sicrwydd pendant na fydd dyletswydd arnynt i ddarparu cymwysterau 'dynodedig' drwy gyfrwng y Gymraeg.

³ Bwletin ystadegol SB 25/2016, <https://gov.wales/docs/statistics/2016/160622-workforce-welsh-language-support-primary-care-aneurin-bevan-en.pdf>

Comisiynydd y
Gymraeg
Welsh Language
Commissioner

lunio cytundebau ar gyfer datblygu'r cymwysterau newydd fydd yn cael eu creu fel rhan o gyflwyno'r cwricwlwm newydd i Gymru.⁴

Yn y cyfamser, mae angen darganfod datrysiad tymor byr yn achos pwnc seicoleg yn benodol. Rwyf yn ymwybodol fod Cymwysterau Cymru eisoes wedi cynnal trafodaethau â chyrrff dyfarnu yn Lloegr ynglŷn â chynnig TGAU seicoleg drwy gyfrwng y Gymraeg, ond na 'lwyddwyd i ddod o hyd i ateb ymarferol bosibl'.⁵ Rwyf o'r farn bod angen trafod unwaith eto beth yw rhesymau corff dyfarnu Pearson dros beidio â chynnig cymhwyster seicoleg TGAU drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae Pearson wedi nodi eu parodrwydd i gynnig asesiad cyfrwng Cymraeg ar gyfer pynciau lle cafwyd galw am hyn yn y gorffennol a phan dyfernir y byddai'n ymarferol weithredol i gynnig y ddarpariaeth hon yn y dyfodol. Byddai'n ddefnyddiol gwybod y rhesymau penodol dros beidio â chynnig y cymhwyster drwy gyfrwng y Gymraeg, a sut y gellir eu darbwyllo i ailystyried. Yn y cyd-destun hwn, efallai bod gwerth tynnu sylw at y grantiau mae Cymwysterau Cymru yn eu cynnig ar gyfer datblygu a chefnogi cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg.

Yr eiddoch yn gywir,

Dyfan Sion
Cyfarwyddwr Strategol
Comisiynydd y Gymraeg

---

⁴ Gweler <https://qualificationswales.org/cymraeg/cyhoeddiadau/letter-to-ros-on-curriculum-and-qualification-reform/>

⁵ <http://www.senedd.cynulliad.cymru/documents/s78521/19.07.18%20Prif%20Weithredwr%20Cymwysterau%20Cymru%20at%20y%20Cadeirydd.pdf>

